

תיקים אישיים כמקור לזיכרון האישי והקיבוצי

ד"ר סילויה שנקולבסקי-קרול

המחלקה ללימודי מידע, אוניברסיטת בר-אילן

בהרצאה זו יוצאים מן ההנחה של "לכל איש יש שם" ולוקחים בחשבון את התיאוריה של המאקרו-הערכה של תעודות, השואפת להנציח את הפן החברתי והאינטראקציה בין השלטונות ולאזרח, כולל הזיכרון הקיבוצי של חברה מסוימת. כאן יש ניסיון למקד את מקומם של תיקים אישיים במערך זה. המטרה היא להוסיף על הזיכרון הקיבוצי את הזיכרון האינדיבידואלי של כל אחד מן החברים של החברה הנדונה. למטרה זו יש הצדקה פילוסופית, אתית, ודתית ויש לה תקדים בחיפוש השורשים שנהיה כל כך אופנתי בעשורים האחרונים.

מנקודת ראות ארכיונית מתעוררות מספר שאלות: איזה תעודות צריכים לשמור לצמיתות כדי להבטיח את הזיכרון של כל אדם? האם יש לקבוע כללים עולמיים בנדון או כל מדינה תקבע את כלליה בהתאם למנהגים ולמסורות שלה? איזה שיטות הערכה, שמירה, תיאור ואחזור מידע יש להפעיל? איך לשמור על זכות הפרטיות של האזרח? מי צריך לקחת על עצמו את האחריות התקציבית?

כדי לנתח סוגיה זו ינתחו הסוגים השונים של תיקי פרט ותפקידיהם במסגרות הממשלתיות ומוסדיות במובן הרחב של המלה. ההבדל בין הסוגים האלה לבין תעודות או נתונים אישיים, כגון תעודות לידה ופטירה או מפקדי אוכלוסין ופנקסי בוחרים. כמו כן מהו ההבדל בין התיקים האישיים לבין ניירות וארכיונים אישיים.

אחד מנושאי המפתח כדי להבטיח את הזיכרון האינדיבידואלי, היא הערכה של התיקים האישיים, יש לקבוע פרמטרים. בנוגע לשמירה, יהיה צורך להפעיל את המתודות המתאימים לסוגי התעודות, קונבנציונליות או אלקטרוניות והטכנולוגיה המתאימה להן. אותו הדבר ניתן לומר לגבי התיאור ואחזור המידע, הכול בהתאם לתחיקה שתגן על הפרטיות ובד בבד בזמן נתון תאפשר את השקיפות הדרושה.

הדאגה הזאת לזיכרון של כל אחד ואחד, פותח את הארכיונאות לאספקט חדש של תפקיד הארכיון והארכיונאי לשירות החברה.